KUOPIO

S2-oppilaan arviointi

Päivitetty 28.10.2026

OPSin mukaiset opintokokonaisuudet

- Perusopetuksen vuosiluokkakohtaiset tavoitteet ja sisällöt
  - perustuvat Kuopion opetussuunnitelmaan
- **OPS-työkalu:** Kuopion kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelma 2016 | Tavoitteet OPS-työkalu
- Meidän on noudatettava opetussuunnitelmaa
- Kiinnitä huomiota oppikirjan sisältöihin vs. OPSin sisällöt

Arvioinnin yleisiä periaatteita

- Oppilaalle kerrotaan, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan
- Arvioida voi vain sitä, mitä on opetettu
- Arviointi perustuu opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin tavoitteisiin
- Arvosanan ei pitäisi olla yllätys oppilaalle!

Arviointi on monipuolista ja jatkuvaa

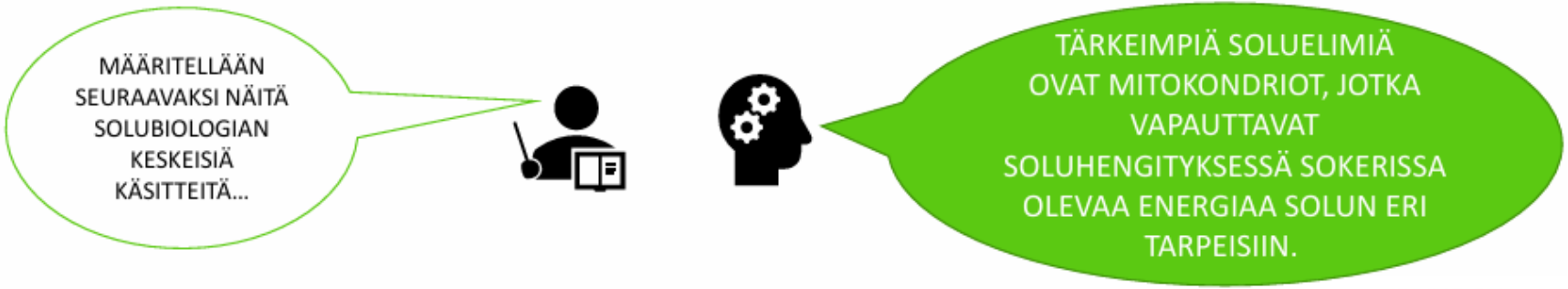
- **Peruslähtökohta on se, että kun koulun opetuskieleksi on määritelty suomi, opetetaan, osoitetaan osaaminen ja arvioidaan sitä suomeksi**
- Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt (esim. puutteellinen opetuskielen taito) otetaan arviointikäytänteissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa
- Maahanmuuttotaustaisten ja vieraskielisten oppilaiden oppimiseen ja osaamisen osoittamiseen vaikuttavat myös oppilaan perusopetuksessa opiskelema aika ja annettu tuki
- Arvioinnin monipuolisuus painottuu, kun oppilaan äidinkieli on muu kuin koulun opetuskieli; työskentelyn havainnointi, osaamisen osoittaminen muulla kuin opetuskielellä, jos tarkoitus on arvioida jonkin sisällön ymmärtämistä → **HUOM!** Ei suoraa kääntämistä, vaan oma kieli tai muu kieli tukena
- **Arviointimenetelmien valinnassa on otettava huomioon, että vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita**

Arviointi kohdistuu aina myös kielitaitoon

- **Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso *koulun opetuskielessä* sekä arvioinnin kohteena olevan *oppiaineen tiedonalan* kielessä**
- Arvosanaa ei voi antaa ainoastaan koneellisen käännöksen avulla tuotetuilla vastauksilla
- Ahkeruus ja yritteliäisyys sisältyvät työskentelyn arviointiin, mutta jos oppilaan suomen kielen taito on vähäistä, arvosana jää alhaiseksi työskentelystä huolimatta.
- **Oppimisen fokus on suomen tiedonalojen kielessä**
- **Oppiaineen tekstitaidot ovat aina arvioinnin kohteena**, sillä oppimista ja osaamista osoitetaan hyvin paljon niiden avulla; kun arvosanaa annetaan, **arvioidaan aina oppilaan kielellisiä ja sisällöllisiä resursseja**, jotka ilmenevät tekstitaidoissa
- **Arvioivan opettajan vastuulle jää se, kuinka suuri osuus tekstitaidoilla on arvioinnissa**
- Kriteerien tarkastelu mietittäessä, mikä osuus kielellä on osaamisen osoittamisessa → esim. 6. luokan kriteerit: MA T2, arvosana 9: Oppilas osaa *kuvailla ja selittää*, mistä hänen oppimiensa asioiden väliset yhteydet johtuvat; HI T11, arvosana 7: Oppilas *kuvailee* mahdollisia syitä menneisyyden ihmisen toiminnalle
- Paras tulos saavutetaan, kun arviointi tehdään yhdessä suomen kielen opettajan kanssa ja numeerista arviointia täydennetään sanallisella arvioinnilla

Huomioi oppilaan kielitaidon taso oppiaineen tiedonalan kielessä

- *yleinen* tiedonalan kieli: vaativat kielen rakenteet teksteissä (esim. lauseenvastikkeet), tietyt tekstilajit oppiaineissa (esim. esseevastaus, selostus), tietyt verbit, kuten esim. arvioida, tarkastella, muodostaa, koostua…
- *erityinen* tiedonalan (=oppiaineen) kieli: arkikielestä poikkeavat sanojen merkitykset , erilaistunut sanasto, tekstilajit ja niiden kielen rakenne (esim. käsitemäärittely on tärkeää biologiassa, kokeen selostaminen kemiassa jne.)

Millä muilla tavoilla osaamista voi osoittaa kuin perinteisellä kokeella?

- Oppimistehtävät, oppimispäiväkirjat, portfoliot, projektit
- Käsitekartat, käsitteiden määrittelyt
- Keskustelu, suullinen koe, kokeen suullinen täydentäminen (esim. tukisanalistan hyödyntäminen)
- Esitelmät (suullinen, kirjallinen, digitaalinen)
- Tiedon järjestämistehtävät, sanastoon ja nimeämiseen liittyvät arviointitehtävät
- Toiminnalliset harjoitukset
- Sarjakuva tai muu visuaalinen tuotos
- Annettujen avainkäsitteiden perusteella tuotetut omat tekstit

Ideoita koejärjestelyihin

Parikoe tai ryhmäkoe

Monta pientä koetta, ei yhtä isoa

Oppikirjan, vihkomuistiinpanojen, "lunttilapun" käyttäminen kokeessa

Tutut tehtävätyypit, esim. monivalinnat ja yhdistelytehtävät

Tiedon järjestämistehtävät, sanastoon ja nimeämiseen perustuvat tehtävät

Kokeiden rakenteiden/ tehtävätyyppien harjoittelu etukäteen

Selkeä ja ymmärrettävä kieli kokeissa: muokatut, selkokieliset versiot, joissa käsitteitä on avattu

Koe erillisessä tilassa, jolloin oppilaalla on työrauha, apua tarjolla eikä ole paineita nopeasti kokeesta suoriutuvista oppilaista

Apuna:
- sanaston kääntämisessä esim. käännösohjelmat, kuvahaku
- sanalistat ja kuva-sanalistat

Yhteistyö S2-opettajan ja muiden opettajien kanssa

Arviointi ennen päättöarviointia eli ennen 9. lk kevättä

- **1.–2.-luokkalaisten arviointi**
  - HYVÄKSYTTY / HYLÄTTY + rastit **TAI**
  - HYVÄKSYTTY / HYLÄTTY + 1–4 virkkeen kuvaileva sanallinen arvio liitteeseen
- **3.–9.-luokkalaisten arviointi**
  - Numero **TAI**
  - HYVÄKSYTTY / HYLÄTTY + 1–4 virkkeen kuvaileva sanallinen arvio liitteeseen
- Myös numeerista arviointia voidaan täydentää sanallisella arvioinnilla liitteeseen
- Numeron/rastit voi antaa heti, kun vain voi arvioida
- Numeroarvioinnista voi palata sanalliseen arviointiin tarvittaessa
- Oppilaalla voi olla todistuksessa sekä sanallisia arvioita että numeroarviointia
- Oppilaan arviointi voi olla sanallista päättöarviointia lukuun ottamatta

Sanallinen arviointi

- Sanallisen arvioinnin tavoitteena tukea oppimista ja antaa oppilaalle tietoa osaamisesta
- Sanallisessa arvioinnissa tulee ilmaista vähimmillään se että oppilas on saavuttanut vuosiluokan tavoitteet hyväksytysti
- Wilman arviointikirjojen valmiita arviointilauseita voi käyttää tai niistä ottaa ideoita
- Sanallisessa arvioinnissa käytetään opetussuunnitelmassa olevia, oppiaineen hallintaan liittyviä verbejä, esim. *tuottaa, nimeää, selostaa…*

Esimerkkejä suomen kielen ja kirjallisuuden kriteereissä käytetyistä verbeistä 6. luokan kriteereissä

Päättöarvioinnin kriteerit ovat normi

- Päättöarvosana aina numeerinen
- Päättöarvioinnin tehtävänä on määrittää, miten oppilas on saavuttanut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa oppiaineille asetetut tavoitteet perusopetuksen päättyessä; arvosana kuvaa oppilaan osaamisen tasoa suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin ja päättöarvioinnin kriteereihin
- Päättöarviointiin pätee sama periaate kuin arvioinnissa muutoinkin, eli **oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä sekä arvioinnin kohteena olevan oppiaineen tiedonalan kielessä tulee ottaa arvioinnissa huomioon kaikissa oppiaineissa**
- Päättöarvioinnin kriteereitä käytettäessä arvioidaan, missä määrin osaamisen osoittaminen edellyttää opetuskielen ja eri tiedonalojen kielten hallintaa; jos oppilaan suomen kielen taito on vähäistä, arvosana jää alhaiseksi työskentelystä huolimatta
- Oppilaan tilannetta ja tulevaa ei helpoteta sillä, että hänelle annetaan päättöarvosana, joka ei vastaa hänen osaamistaan

Perusopetuksen loppuvaiheessa valmistavasta perusopetukseen siirtyvät oppilaat

- Jos oppilas siirtyy valmistavasta opetuksesta 9. luokalle, on usein selvää, että peruskoulun päättötodistusta ei ole realistista saavuttaa vuosiluokan mukana ja opinnot jatkuvat aikuisten perusopetuksessa
- Aikuisten perusopetukseen pääsee sinä vuonna, kun oppilas täyttää 17 vuotta
- Jos tavoitteena on saada päättötodistus Suomessa, oppilaan kannattaa yrittää suorittaa hyväksytysti ainakin joitakin oppiaineita, koska ne voidaan hyväksilukea aikuisten perusopetuksessa; erityisesti taito- ja taideaineiden suorituksia kannattaa arvioida, sillä aikuisten perusopetuksessa niitä ei voi suorittaa ja perusopetuksessa suoritetut taito- ja taideaineet hyödyttävät jatko-opintoihin pääsyä
- Jos oppilas aloittaa peruskoulun 8.–9. luokalla, hänen ei tarvitse suorittaa aiempien vuosien ”puuttuvia” (esim. 7. lk) opintoja, vaan päättöarviointi tehdään suoritettujen opintojen perusteella
  - **Poikkeus 1:** TATA-aineet täytyy suorittaa, jotta voi saada päättötodistuksen **(tai vapauttaminen)**
  - **Poikkeus 2:** Jos oppilas aloittaa perusopetuksen 9. luokalla, historia pitää suorittaa **erityisessä tutkinnossa** ja opintoihin valitaan keskeiset sisällöt koko historian oppimäärästä
- Perusopetus ei tunne hyväksilukemista, mutta oppilaan mahdolliset aiemmat opinnot on hyvä kartoittaa; jos erityinen tutkinto suoritetaan ennen perusopetuksen päättymistä, voidaan siitä saatu arvosana siirtää päättötodistukseen

Yhteenveto päättöarvioinnista

- **Peruskoulun päättötodistus on samalla myös todistus kielitaidosta (koulun opetuskieli suomi = peruskoulu suoritettu suomeksi)**
- Osaaminen täytyy pystyä osoittamaan suomen kielellä päättöarviointivaiheessa
- Pääsääntö on, että jos oppilas on osallistunut opetukseen ja opettajalla on käytettävissään näyttöä oppilaan osaamisesta, oppilaalle annetaan arvio, vaikka osaaminen olisi heikkoa; tällöin arvosana voi olla myös hylätty (4)
- Jos oppilaan osaaminen on tiedossa jollakin toisella kielellä, voi tästä antaa oppilaalle päättöarvosanan lisäksi sanallisen arvioinnin, jonka oppilas voi esittää jatko-opintoihin hakeutuessaan

Jos oppilas on saamassa päättötodistuksen kotimaastaan

- Ulkomaisella peruskoulun päättötodistuksella voi hakea jatko-opintoihin (harkinnanvaraisesti), eikä suomalaista peruskoulun päättötodistusta tällöin tarvita
- Tässäkin tilanteessa on hyvä opiskella perusopetuksen yhdeksännen luokan loppuun saakka suomen kielen vahvistumiseksi
- Kaikkien maiden päättötodistukset kelpaavat; meillä ei ole oikeutta tai valtuutta arvioida tai arvostella muista maista saatuja todistuksia
- Useimmiten ulkomainen päättötodistus on käännettävä; käännöskustannuksista vastaavat huoltajat

Lähteet

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 – ePerusteet
- Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi ja päättöarvioinnin kriteerit | Opetushallitus
- Opetuksen tavoitteet paikallisessa opetussuunnitelmassa | Opetushallitus (dian 2 kuva)
- 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointi, äidinkieli ja kirjallisuus
- 6. vuosiluokan lukuvuosiarviointi: äidinkieli ja kirjallisuus | Opetushallitus (dian 11 kuva)
- Miten S2-oppimäärää opiskelevan oppilaan osaamista arvioidaan eri oppiaineissa? | Opetushallitus
- Mitä perusopetuksen loppuvaiheessa valmistavasta perusopetukseen siirtyvän oppilaan opetuksessa ja arvioinnissa on tarpeen huomioida? | Opetushallitus
- Miltä vuosiluokalta alkaen maahanmuuttotaustaista oppilasta pitää arvioida numeerisesti? Riittääkö arviointi S-merkinnällä (“suoritettu”)? Voiko S2-oppilaan arvioinnissa palata numeroarvioinnista sanalliseen arviointiin? | Opetushallitus
- S2-opsin uudistuksen webinaari 7.4.2026 final.pdf
- File (OPH:n webinaari 17.3.2026)

Yhteystiedot

- Anni Muola, hanketyöntekijä

anni.muola@kuopio.fi, 044 718 4027

- Alexandra Liuha, koordinaattori

alexandra.liuha@kuopio.fi, 044 718 8942